

Ljubljanski List

večerna priloga deželnemu uradnemu časniku.

Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov ob 5. uri zvečer.

Uredništvo in upravnništvo: Kolodvorske ulice št. 15. — Z urednikom se more govoriti vsak dan od 11. do 12. ure. — Rokopisi se ne vračajo. — Inserati: Šeststopenjska polt-vrsta 4 kr., pri večkratnem ponavljanju daje se popust. — Velja za Ljubljano v upravnishtvu: za celo leto 6 gld., za pol leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 60 kr., na mesec 50 kr., pošiljatev na dom velja mesečno 9 kr. več. Po pošti velja za celo leto 10 gl., za pol leta 5 gld., za četrt leta 2 gld. 60 kr. in za jeden mesec 85 kr.

Štev. 131.

V Ljubljani v petek, 12. junija 1885.

Tečaj II.

V presojo, je-li državnozborska volitev v dolenjskih mestih veljavna ali ne.

Pod gorenjim naslovom prinaša včerajšnja „Laib. Ztg.“ sledečo razpravo:

„Velikokrat stavilo se je uže vprašanje, kako je z volilno pravico v državni, oziroma v deželni zbor onih krajev, sel in posameznih hiš, ki so s kraji, uvrstjenimi v volilni okraj mest in trgov, združeni v jedno občino, pa niso z njimi v taki zvezi, da bi bili z njimi skupna celota. S tem vprašanjem bavilo se je tudi pri zadnji volitvi v državni zbor na Kranjskem, in so zlasti protivniki izvolitve gosp. profesorja Šukljeta iskali v tem ničnost te izvolitve zaradi tega, ker so v volilnem okraju dolenjskih mest in trgov v Metliki z mestom volili tudi z njim v jedno občino združeni kraji Križevska Vas, Sirkov Vrh in Verčiče.

Mislimo tedaj, da ustrezemo interesiranim krogom, ako spregovorimo o tem vprašanju nekoliko besedi na podlagi obstoječih postavnih določil in lastne skušnje, ki jo imamo v tej zadevi.

Pred vsem naj omenjamo, da nimamo zakona, ki bi natanko omejeval volilne okoliše onih krajev, ki v posameznih deželah volijo v mestnih volivskih razredih. Tudi se najbrže ne bodo pogosto nahajale razsodbe kompetentnih oblastnij, vsled kojih bi se bilo izreklo, spadajo li kraji, ki jih imamo tu v misli, ali njih deli, h celokupnosti mest, oziroma trgov, ali so ti kraji nasprotno same z áse obstoječe skupine.

Umevno je tedaj, da se je, ker ni v tem oziru nikakih postavnih določil in tudi načelnih izrekov kompetentnih oblastnij ne, postopalo v

praksi pri sestavi dotičnih volivskih imenikov v posameznih deželah, da, celó v posameznih okrajih, različno, ne da bi se moglo trditi ali dokazati, da se je pri tem prelomil kak zakon.

Ozrimo se sedaj na postavna določila, na podlagi katerih se sestavljajo volivski imeniki po mestih.

Zadnji odstavek § 7. volilnega reda v državni zbor z dné 2. aprila 1873. l., št. 41 drž. zak., ki se je *in merito* nespremenjen sprejel v novelo z dné 4. oktobra 1882. l., št. 142 drž. zak., glasi se: „Ako so s tacimi kraji, kateri so v dodatku uvrščeni v mestne volilne okraje, zjedinjeni drugi kraji v eno občino, to volijo volilci cele občine v mestnem volivskem razredu. Ali v deželah, kjer izimkoma pri volitvah za deželni zbor v takih občinah kraji, pri ustanovitvi volilnega okraja imenovani, sami záse v mestnem volivskem razredu, a drugi kraji tiste občine v volivskem razredu kmečkih občin volijo, naj to velja tudi pri volitvah v državni zbor.“

V volilnih redih za posamezne dežele, in posebej za Kranjsko, pogrešamo pa vsako sem spadajoče določilo.

Iz gori navedenega postavnega določila volilnega reda za državni zbor sledí tedaj pravilo, da kraji, ki so s kakim mestom ali trgov združeni v jedno županijo, volijo v državni zbor skupaj s temi mesti ali trgi, a nasprotno velja vsled iste postavne določbe izjema, da se ima v istih deželah, oziroma občinah, v katerih mesta in trgi volijo sami záse v deželni zbor, ravno tako postopati tudi pri volitvah v državni zbor.

Ker se ne nahajajo, kakor smo popreje omenili,

v volilnih redih za deželni zbor nikaka določila o volilni pravici onih županij, katere sestojé iz mest ali trgov in zajedno iz vasi, sel itd., zamore se gori navedena postavna izjema volilnega reda za državni zbor samo takó razlagati, da se mora pri volitvah v državni zbor ozirati na tiste običaje, kateri so se udomačili v praksi pri volitvah v deželni zbor. Ker tedaj ni v tem oziru postavnih določil, veljati ima običajno pravo, po kojem se ima soditi o volilni pravici dotičnih krajev, oziroma občin.

Sedaj hočemo z nekaterimi konkretnimi slučajji osvetliti postopanje, katero je bilo do sedaj v praksi v navadi.

Z Metliko volijo od nekedaj kraji Križevska Vas, Sirkov Vrh in oddelek vasi Verčiče, ki so združeni z njo v jedno županijo, skupno v mestnem volivskem razredu. Tako volilo se je, kolikor nam je bilo mogoče dognati, leta 1861 v deželni zbor, posebno pa leta 1873 v državni zbor, leta 1787 v dež. zbor, leta 1879 v državni zbor, leta 1883 v deželni zbor in isto tako nedavno v državni zbor. To postopanje prilega se po polnem gori omejenemu pravilu volilnega reda za državni zbor. Ravno tako postopa se v Idriji, katero mesto spada, kakor znano, v notranjsko mestno skupino, in daljno preiskavanje privedlo bi nedvojbeno do novih izgledov.

Pri mestu Kamniku pa (na katero je „Slovenski Narod“ te dni pri neki priliki kazal) velja postavna izjema. Tu volilo je od leta 1861 pa do leta 1883 pri vseh volitvah v deželni in državni zbor le mesto Kamnik kot tako v mestnem volivskem razredu, in še le leta 1883 so se pri volitvi v deželni zbor proti prejšnji navadi sprejeli v volivski imenik mesta Kamnik tudi vsi drugi kraji

Listek.

Mene Tekel.

(Sp. Gola Luigi. -1.-)

Večerni zvon! — z vseh stolpov mesta Kolina razlega se njega don in težki megleni zrak nosi zvok leno dalje do najoddaljenejših in najožjih ulic.

Teman, otožen novemberski popoludan. — V najbolj tih in najtemnejši ulici mesta stoji ogorela, od starosti osivela hiša s široko sprednjo stranjo in z visokimi nadstropji. Gospodska hiša je; s svojimi težkimi hrastovimi, umetno rezljanimi vrati in z blestečimi, skoro zagrnjenimi stekli na oknih stoji tako odločena tu, tako osamljena, tako sovražna.

Gori v jedni visokih, temnih sob kleči bleda ženska pred molitvenikom; ozke, gospodske roke oklepajo se molitvene knjige, posezajo po biserih molek, ustna pa skušajo šepetati molitve. A za stonj, nobenega glasu. Blede luč prikrade se skozi zategnjena čipkasta pregrinjala ter se ugnezdi v kotih neobljudene sobe. — Nobenega glasu od

zunaj — le tu in tam zašumi težka svilena obleka, katera se v dolgih gubah razliva čez mehko pregrinjalo, a ženska, katera se tu v od sveta ločeni samoti bori z lastnim srcem, ne zmeni se za to.

Nobenega glasu, nobenega zvoka. — Vender čuj! zdaj nenadno zadonijo večerni zvonovi z mestnih stolpov. Moleča ženska z obličjem Murilove madonne še bolj prebledi, bolj krčevito oklepajo njeni prsti s srebrom okovano molitveno knjigo. — „Češčena bodi Marija — hvaljen bodi Kriste“ — jecljajo njena usta, zamišljeno zrejo njeni pogledi na slonokosteno razpelo; v njenih ušesih šumijo glasovi zvonov, ne večerni zvonovi mesta Kolina, marveč — ženitovanjski zvonovi! kateri zvonijo v svetovnem mestu ob Sēni. Temna soba se pogrezne; pred njenimi očmi se prične lesketati: — svitle kočije — v zlato oblečeni strežaji — s stebri okrašeno, čudno poslopje, h kateremu drži mnogo, mnogo kamenitih stopnic: cerkev sv. Magdalene v Parizu — šumeče obleke od atlasa — lesketajoči se diamanti — nežna plavolaska, okrašena s pajčolanom in oranžnim cvetjem — poleg visok teman mož ...

„Egon!“ zaječi žena v temnem stanišči — „Egon!“ in ona vidi duhovnike v zlatom vezenih oblačilih, brezštevilne sveče, ki stojijo okolo altarja, vmes se glasijo besede z ustnic moža — oblaki kadila zakrijejo podobo.

„Egon — Egon — Češčena bodi Marija“ — večerni zvonovi so odzvonili — smrtna tišina vlada v sobi — — — — —

„Marija! Marija!“ — slabotno in pojemajoče čuje se glas iz sosednih sob. Žena se prestraši, mrtvaška bledoba pokrije nje obličje; v naslednjem trenutji potisnila je zagrinjala na stran. — Pred njo stoji star belolas strežaj ter boječe jeclja: „Nenaden napad milostna gospa“ — a lepa, blede žena ga ne čuje. V ozadji po polnem zatemnelega stanišča leži slep mož umirajoč v naslonjači, poblazinjenim z žametom. „Marija“ — začuje se še jedenpot kakor dih z njegovih usten. A ona uže leži na tleh ob njegovih nogah ter pokriva njegove oslabele roke s solzami kesanja in spokorjenja.

Tako ležala je Magdalena ob nogah Zveličarjevih.

kamniške občine. Pri letošnji volitvi v državni zbor vpeljal se je zopet prejšnji način, po kojem se je do leta 1883 volilo, in v zmislu kojega so se tudi vložene reklamacije in pritožbe rešile.

Pri obstoječih razmerah se tedaj pač ne more govoriti o kaki ničnosti, bodi-si, da so s kakim mestom v jedno občino združeni kraji volili z njim v mestnem volivskem razredu, bodi-si, da so volili sami zá-se v volivskem razredu kmečkih občin. Tem manj pa je to mogoče gledé volitve v Metliki, ker so volivski imeniki, sestavljeni po postavnem pravilu in večletnem običaji, bili vsakemu v pregled razgrnjeni, ne da bi se bila zoper to navzlic proglašenu pozivu vložila kaka pritožba ali reklamacija. Priznala se je tedaj v imenik vpisanim volilcem volilna pravica tudi formalno, takó da se o njej po preteku postavnega obroka in sedaj celó po dovršeni volitvi nikakor ne more več dvojiti in je tudi državni zbor z opravičenjem ne more zanikati. Sicer pa je tudi to poudarjati, da dotični volilci niso volili v nobeni drugi volivski skupini in da tudi voliti mogli niso. Ako bi se skušalo sedaj razveljaviti volitev dolenjskih mest, zgoditi bi se moralo dosledno isto tudi gledé volitve v dotičnih kmečkih občinah, ker bi drugače prišli ti volilci po polnem ob svojo volilno pravico, ako bi se jim na jedni strani odrekla volilna pravica, pa bi se na drugi strani za to nikakor ne odškodovali.“

Gloria Victoribus.

Pod tem naslovom prinaša „Triester Tagblatt“ od torka uvoden članek o izvolitvi g. Nabergoja v III. volilni skupini v Trstu. Iz tega članka posnemljemo naslednje:

„Zmaga in poraz v političnem življenju, v zvezi z imeni oseb, priborena po strankah ali poraz prestan, sta v istini zmage ali porazi načel, katera so impulzi, premikajoče in goneče moči tega življenja. Pri državnozborni volitvi v III. skupini v Trstu ni zmagala jedna oseba niti jedna stranka; načelo je bilo, katero je triumfovalo, načelo, katero je jedna stranka pobijala, katero je druga zatajevala in katero je narodu dalo zopet vladarstvo. To načelo je avstrijsko državno načelo.

Ali so bili Slovani, kateri so v nedeljo zmagali, Italijani, kateri so podlegli? Ali so zmago obhajali konservativci, ali so podlegli liberalci? Ne. Zmagala je avstrijska samozavest nad svojimi protivniki. Narod je volil Nabergoja, ker je dober Avstrijec, zavrgel je Mauronerja, ker je Garibaldi-janec. Avstrijsko državno mišljenje je tako malo v sovražnem nasprotju s postavnimi narodnimi pravicami Italijanov, kakor tudi Slovanov, ravno tako ni nezdržljiv z liberalnim mišljenjem ni s konservativnim, in njegova zmaga na sebi ne pomeni za jedno narodnost in stranko triumfa, niti

„Hvala ti, Marija — hvala za tvoje požrtvalno nagnjenje in zvestobo“ — zvestobo! — ta beseda zadene jo kakor bodalo, njo, nezvesto žensko, grešnico! Da, bila je nezvesta, bila je grešnica, ta Murillova madonna! — Druzega, ne svojega soproga, je ljubila, da, ga še ljubi z neizmerno strastjo. Njegova bi bila rada postala, njegova! Ob njegovi strani hotela je skrivši zapustiti hišo mnogo starejšega, resnega, v znanstvene studije uglobljenega soproga, čegar žena je nekdanj, še na pol otrok, na željo svojih roditeljev postala. Hotela je storiti dvojn greh, kajti tudi on, ljubimec, nosil je okove, ni bil prost, ko ga je slučaj zanesel v temno hišo starega mesta Kolina. Zlati obroč na njegovi roki, dana beseda vezala ga je na nežno ga ljubečo nevesto, katera je v svetlem svetovnem mestu pričakovala njegove vrnitve in dneva, kateri bi jo bil storil njemu soprogo.

Njegova čast mu je velevala pobegniti, da ne bi postal dvojno brezčasten, da ne bi dvojno grešil, proti nevesti kakor proti očetovemu prijatelju, čegar gost je bil in čegar ženo je ljubil. — Oba, on in žena, bojevala sta se dolgo in hudo, oba sta bila mlada, njijini srci hrepeneli sta po sreči;

za drugo poraza. To zmago avstrijskega državnega mišljenja priborili so v nedeljo Italijani, Slovani in Nemci, liberalci in konservativci združeni. V njem samo je združljiva in pomirljiva moč, katera odpravi nasprotstva, kontraste od strani: Poskušalo se je, v protislovju proti temu državnemu mišljenju to zjedinenje, to sporazumljenje doseči, in ta poskus se je v nedeljo, kar ni bilo drugače možno, razbil.“ Na dalje govori o mišljenju Nabergojevega protikandidata Mauronerja in o delovanju in nakanah italijanskih društev „Progresso“ in „Associazione“. Potem piše dalje:

„Te dve društvi, udani narodnostnemu fanatizmu in zapeljivostim banalne fraze, odstranili sta temeljne stebre svojega političnega obstanka in obe padli sta pod silo onega votuma, s katerim je narod obsodil sovražnike Avstrije, kateri licemersko skrivajo svoje sovraštvo, in „prijatelje“ Avstrije, kateri brez mišljenja z revolucijo kokerirajo, če se leskeče z narodnostno frazo.

Obe te društvi sta tepeni, proti tema obema katerijama se je uprl patrijotizem naroda, njegova avstrijska zavest. Obe sta poskušali nad Trstom politično zapovedovati, ne da bi ga bili pustili pridobiti jedno idejo, svobodo, krepost. Mesto sta vznemirili, ne da bi je bili na poti naprednega razvoja le za jeden korak naprej spravili. Obe sta jednako neplodoviti na rezultatih za občinske zadeve, katerim sta posvetili svoje moči. V jednem, kakor v drugem izmed njiju se nikdar ni spojilo lepo z dobrim. Jedno iskalo je narodnostni razvoj izven državnega življenja, drugo si je prizadevalo, postaviti ga na d državno življenje. Jeden poskus je zločinsk, drugi je aboten — oba sta brez nadeje, oba sta morala propasti.

Če bi te dve društvi zginili s pozorišča, in če bi narod prevzel zopet sam upravo svojega političnega dela, politično življenje Trsta bi postalo zopet prosto in veselo in pričela bi se za mesto doba lepega razvoja. A mi se ne udamo iluzijam. Izgubljena bitka ne uniči teh dveh nesrečonosnih armad, izmed katerih jedna pobija avstrijsko državno mišljenje, v tem ko je druga pači. A za državno mišljenje bode narod bil še več kot jedno bitko, še več kot jedno zmago si priboril in njegov triumf nad narodnostnim vladehlepjem in nestrpnostjo, nad frazo in terorizmom strank, bode pogin teh nesrečonosnih društev, osvobojenje Trsta iz njihovega tiranstva pomenil.

Spoštovanje narodu, kateri bje boje za avstrijsko državno mišljenje, kateri si pribori zmage. Čast zmage temu patrijotičnemu narodu: „Gloria Victoribus!“

Dovoljeno naj nam bode še, kako poročá „Edinost“ o volitvi sami:

„V nedeljo so šla mnogobrojna krdela na volišče, eni spremljani iz vasi z godbo, drugi veselo prepevajoč, tretji se radostno pogovarjajo;

oba sta stezala roke po grehu; — uže sta zgrabila njegovo obleko, tedaj — stopila je usoda vmes ter pisala svoj „Mene Tekel“. Resno in strašno je opomnila nezvesto ženo na njeno dolžnost. . . .

Strašen večer je bil. Grom je grozil s strahovitim bobnenjem; tresk se je vrstil za treskom. Blesteči, zvijajoči se bliskovi razsvitljali so trenutno temno, grozno noč. Uže je bilo vse prirejeno za pobeg. Dolí, konec ulice čakal je zaprt voz, kateri naj bi odpeljal nezvesto dvojico, proč, vse jedno kam. Poleg v temni sobi, kjer je dež plesketaje udarjal na stekla, oklenil je mož roko okolo tresoče se žene ter potegnil črni, čipkasti pajčolan čez njeno obličje.

„Marija, moja si, moja na vse veke“ — jecjal je omamljen ter pritisnil svoje žareče ustnice na nje blede usta in ona — je pustila. Uže je odgrnila njegova roka zagrinjala, uže je postavila ona nogo čez prag, tedaj — grozovit grom, da je hiša zajecjala ter se tresla v temelji, blesteč blisk — votel krik — težak padec. —

Strežaji so zasopeni privreli vkup, vrata so se siloma odprla in v njegovi sobi, od mrtvouda

vsem pa je hodila na misel nesrečna „Concordia“, koje udje so bili črno gledani in od vseh zaničevani. Da, nekateri jih niso pustili niti na volišče ter jim pretili, nobenemu pa nič žalega storili.

Veselost in nekak mil čut te je obdajal, ko si v nedeljo od trdnega možakarja do sivolasega starčka (99- in 101letnega) videl po tržaških ulicah stopajočega proti volilni hiši: za resnico, kaj enakega se le redko kje prigodi. Navdušenost in ne fanatizem gnala jih je volit možá, o katerem so prepričani, da jih bode z vso svojo močjo zagovarjal in tirjal pravice, katere mu drugi sebični narodi kraté.

V nedeljo zvečer proti deseti uri so orili po vsej okolici živahni „živio Nabergoj!“ in vsa okolica je bila na nogah ter kričala: takega občnega srčnega veselja ni bilo, kar pametimo še pri nobenih volitvah tu v bližini Trsta.

V ponedeljek na vse zgodaj so bile razobešene povsod po okolici zastave, topiči so glasno pokali in celo otroci so zjutraj veselo kričali „živio“, da ti je srce pretresalo. Hiše in ceste so bile po nekod z zelenjem in trobojnimi trakovi in imenom slavljenca okrašene in ves dan se je upilo „živio“ in pelo, streljalo in godlo do pozne noči.

Res, nismo pričakovali take občne probujenosti, tako občnega zavedanja. Sedaj naj le sikajo in lové Lahoni po okolici, ali vse bode zamán: okoličan je odprl oči in vedel se bode v prihodnje vesti. Še v zadnjem trenutku so nekateri zapeljani reveži spoznali, kam so drvili, ko so se pustili od takih slepcev voditi ter napisali na glasovnico, zbrisavši ime lahonskega republikanca, ime Nabergoja; in to, ker so bili spodbadani in takó rekóč prisiljeni, ker premalo obražani in preveč črteni od dobromišlenih okoličanov.

Vrli Ivanci, Rojančani, Škedenjci, Openci, Bazovci, Piščanci, Križani, Barkovljani itd. in vsi od prve do zadnje okoličanske vasice probujeni stopali so hrabro in navdušeno na volišče v rokah imajoč glasovnico za svojega Nabergoja.

Zmaga je torej sijajna in probujenost mnogo večja, to je dobra nada za bodočnost. K temu pa pripoznati moramo, pripomoglo je v prvi vrsti društvo „Edinost“; gotovo mnogo pa ista Concordija ali Cikorija.

Živeli tedaj vrli okoličani in vstrajno napred, ker zmaga bode naša, da se le takó naših pravic in dolžnosti zavedamo, kakor smo se v sedanjih volitvah! Živio!“

Politični pregled.

Avstrijsko-ogerska država.

Včeraj vršile so se volitve v gališkem veleposestvu, kateri voli 20 poslancev. Izvoljeni bili so zopet prejšnji poslanci; samo v Krakovu,

zadetega našli so gospodarja brezvestno na tleh ležečega. — — —

Marija stala je nepremakljivo; kri umaknila se jej je iz obraza, a z desnico odvrčala je ljubimca resno in odurno od sebe. „Pojdi“, ječala je, „pojdi“ — in Egon je šel.

Marija pa je ostala. Dolžnost in kes držala sta jo pri mučni bolnikovi postelji, katero je še le čez mesec zapustil, oslepel, onemogel mož. „Brez upanja“ — tako glasil se je izrek zdravnikov. Mesec je tekel za mesecem; Marija postajala je vsak dan bolj tiha in bledejša. Slepec ni videl tega. Egon pa se je vrnil iz daljnih dežel k svojemu poklicu, nazaj k čakajoči ga nevesti. Dolžnost je klicala tudi „njega“. — — —

„Zdrava bodi — hvala ti — Marija“ — slahoten dih se, glava omahne nazaj, konec je življenju. Marija stoji ob truplu svojega soproga, Marija je prosta.

V Parizu pa je stopal ob tisti uri teman mož navzdol po stopnicah cerkve sv. Magdalene — vo-deč za roko svojo soprogo.

Marija stoji nepremakljivo. Moliti hoče, a ne more. Bore Marija!

Prémysl, Sanoku, Zolkiewu in Samboru bili so izvoljeni novi kandidati.

Z Dunaja se poroča, da se v kratkem snidejo vodje zjedinjene levice (Tomaszcuk, Chlumecky, Kopp, Sturm in Plener), da se posvetujejo o svojem postopanju v bodočem državnem zboru. Kakor se zatrjuje zdaj, ustanovil se bode „nemški klub“, kateri bode imel strogo nemško-nacijonalne tendence. Zjedinjena levica je uže tako razpala in oslabela, da skuša na vse načine, kako bi si mogla pridobiti več mož in kazati večjo moč.

Tuje dežele.

O angleški kabinetni krizi poročajo „Times“, da kraljica ni sprejela nepogojno ostavko kabineta. — „Standard“ meni, da bode kraljica eventualno naročila Northcota, da sestavi novi kabinet. Salisbury je baje s tem zadovoljen, da bi bil Northcote na čelu konservativne vlade.

O dogovorih med Anglijo in Rusijo poročajo se iz Londona: V sredo sém došla ruska depeša zahteva opetovano za Rusijo Zulfikar in Meručak; vprašanje gledé Penžda rešilo se je v ruskem zmislju. V petek odposlan angleški odgovor naglašá, da angleška vlada, dasi tega zahtevanja ne zameta, vendar s samim dogovorom med kabineti ugoditi ne more; zadeva se mora rešiti na mestu samem. To je situacija, katero bi imel prevzeti novi kabinet. Misli se, da novi kabinet ne bi ugovarjal sklepom prejšnjega kabineta, vendar bi se ob nastopu novega kabineta vsa zadeva nekoliko zavlekla. — Kakor se razvída iz tega poročila, je Anglija pripravljena izpolniti vse ruske zahteve.

Mir med Francosko in Kitajsko je končno sklenjen in podpisan. Francija je politično zmagala in kabinetova čast je rešena. Veliko drugačna pa je moralna in vojaška situacija. V kitajski vojski pokazala se je v marsikaterem oziru slabost francoske vojne in nepremišljenost njenih poveljnikov, in o tem je po pravici javno mnenje v Franciji vznemirjeno. Koliko nedolžnih žrtev palo je vsled samo jednega nepremišljenega koraka vročekrvnega poveljnika. To je bila draga zmaga.

Ruski list „Novosti“ podaje zanimljivo vest o razmerji Rusije k Abesiniji. Abesinski kralj dobil je po patrijarhu v Aleksandriji poročilo, da mu je ruska vlada podelila plemstvo. Ta prelat mu je tudi poročil, da je pravoslavna cerkev pripravljena, abesinski cerkvi priti na pomoč. Kralj prečital je pismo, katero je to naznanjalo, svojim ministrom in vsemu dvoru, ter ukazal, naj se njegova prepis pošlje nadškofu v Hoado s naročilom, da naznani njegovo vsebino vsemu duhovenstvu. Potem naznanil je kralj, da bode odposlal deputacijo v Atene in v Petrograd, da izreče caru in sveti sinodi njegovo udanost. Ta izredna deputacija prišla bode tekom tega poletja v Petrograd.

Iz Kahire se poroča, da je Kasala pala v roke vstašem, vendar da se pri padu ni provala kri. Posadki je najbrže zmanjkalo živeža ter je bila tako primorana udati se. Pad Kasale je velika pridobitev za Osmanu Digma, kajti zdaj mu bode možno dobiti si pomožnih čet ter ponoviti napad na Suakim.

Južne države v Ameriki skušajo zopet pritrbiti na svoje ozemlje naseljencev iz raznih ameriških krajev in tudi iz Evrope. V dosego tega namena ustanovilo se je posebno društvo, katero bode zvajljalo naseljence. To ozemlje pa nikakor ni ugodno za naselitev Evropecev, torej resno odsvetujemo izseljevanje. Podnebje ni ugodno, Evropeci bi napadala huda mrzlica, in če bi se tudi temu mogli ustavljan, podlegli bi socijalnim razmeram.

Razne vesti.

(Amerikansko.) V Ameriki nahajajo se tudi ženski zobni zdravniki. Jedna takih Evinih hčerá, ki se je bila tudi posvetila zdravništvu, bila bi rada vjela kacega moža v svoje mreže, a to se ji ni posrečilo. Vsled tega prišla je na sledečo originalno misel. Ko pride nekega dne lep mlad mož k nji, da bi si

dal zob zdreti, poškopila ga je z eterjem, takó da je bil nekoliko omotljen. Na to hitela je brž po duhovnika, kateri je vsled njene izjave, da je to njen zenin, izvršil poroko. Vender zvita Evina hči se je zeló ogojufala. Ko se omotljeni mož namreč zopet zdrami in ko ga hoče ona kot svojega soproga na ljubeče srce pritrsniti, razodene ji on, da ima uže ženo in tudi otroke, da bode morala tedaj uže še nekoliko časa brez moža potrpeti.

— (Voltaireja) je nek siten dopisovalec večkrat s prav dolgimi in neprebavljivimi pismi nadlegoval. Voltair se vé da ni na to nič odgovarjal. Ker pa teh pisem le ni hotelo biti konec in ker je oni čedalje bolj odločno odgovor zahteval, odpiše mu slednjič Voltair: „Dragi gospod! Jaz sem umrl in vam zaradi tega na vaša pisma ne morem odgovoriti.“

Domače stvari.

— (Deželne sodnije predsednik Ivan Kapretz †.) Poročali smo uže véčera, da je tu umrl v 63. letu svoje dobe deželne sodnije predsednik, gosp. Kapretz. Danes hočemo podati nekatere podrobnejše črtice iz njegovega življenja. Pokojnik narodil se je v Ljubljani od meščanskih roditeljev; gimnazijske studije dovršil je v Ljubljani, vseučiliske pa na Dunaji. Po dovršenih studijah vstopil je pri c. kr. deželni sodnji v Ljubljani kot avskultant; kmalu potem pristopil je k državnemu pravdnístvu, kjer je bil skoro 13 let državnega pravdnika namestnik. Kmalu postal je deželne sodnije svetovalec, potem nadsodnije svetovalec ter namestnik deželne sodnije predsednika in konečno deželne sodnije predsednik v Ljubljani. Pokojnik je bil bistroumen, neumoren, pravičen, uljuden sodnik, ljubezniv družnik in človekoljuben državljan. Med svojimi uradniškimi drugovi in v privatnih krogih pridobil si je povsodi spoštovanje in ljubezen po svojem uljudnem, postrežnem, prijaznem in nepristranskem obnašanji in poslovanji. Pokojnik vzdrževal se je narodnostnih prepisov, stal je nad strankami, bil je vsakemu pravičen v mejah zakona, strankarska strast mu ni bila znana, za to ga je pa tudi ljubila vsa Ljubljana in pokojniku bode gotovo vsakdo, kdor je prišel z njim kedaj v dotiko, ohranil blag spomin.

— (Odlikovanje.) Uradni sluga pri okrožni sodnji v Celji, Fran Perko, dobil je zlat križec za zasluge v priznanje njegovega petdesetletnega zvestega in pohvaljenega delovanja.

— (Dolenjska železnica.) Z Dunaja se poroča, da je glavno nadzorstvo avstrijskih železnic ravno kar pričelo studirati načrt krajevne železnice od Ljubljane v Kočevje ter se baviti z izdelovanjem črteža. Do zdaj se tri različne črte nameravajo. Prva je proga od Ljubljane v Kočevje z nadaljevanjem do kake postaje karlovsko-reške železnice. Druga proga, katera bi bila nekoliko cenejša, je od Ljubljane v Rudolfovo s stranskim tirom v Kočevje. Tretja pa je ona, katera naj bi peljala od postaje Krško Zidani-Most-zagrebske črte. Se vé da se je pri odločitvi za jedno ali drugo progo treba ozirati na denarstvene, trgovinske in tehnične razmere.

— (Čujte, čujte!) kako se je „Slov. Narod“ zopet znebil. Pod tem vsklikom pripoveduje véčera, da je g. prof. Šuklje nedavno nekemu — se vé da neimenovanemu — avskultantu obljubil mesto sodniškega pristava in da se je isti, ko mu je izostal dotični dekret, pritožil zaradi tega pri odličnem dostojanstveniku. Ni li aboten „Slov. Narod“, če misli, da more kdo verjeti takim bedastocám? Morda pa misli tem pötém spraviti med svet šepave svoje dovtype, katerih v „Škratu“ zaradi „premnogobrojnih“ (!) citateljev spečati ni v stanu.

— (Mrličí se ne bodo še sežigali v Avstriji.) „Wr. med. Wochenschrift“ poroča: „Ministerstvo za notranje zadeve je sporazumno z ministroma za pravosodje ter za uk in bogočastje vloge, zadevajoče sežiganje mrličev, celó fakultativno, kot nedopustljivo zavrnilo. Ta odlok ministerstva nima nikakega bistvenega utemeljevanja ter se sklicuje samo na pred sodke, kateri vladajo proti temu med občinstvom.“

— (Mehanično svetovno gledališče) Hermannovo na cesarja Jožefa trgu vabi vsak večer ob 8. uri mnogobrojno občinstva v svoje prostore. Kar se tú podaja občinstvu, je v istini zanimljivo in poučno,

ker obiskovalca lepe te podobe in prizori vodijo po vseh petih delih sveta ter mu živo slikajo odnošaje in bujno slikovitost raznih mest, rek in morja, zlasti pri mesečnem svitu. Kaj krasno se predočuje: Potovanje okolo sveta v 40 minutah; Salve regina ali Marijino čiščenje; Stockholm po zimi; Snegulčica in 7 palček; Neapoljski zaliv in izbruh Vesuva; bitva pri Plevni itd. Sploh je priporočati obisk mehaničnega gledališča vsakemu, ki želi sebi in svoji rodbini, oziroma deci, prirediti dve veseli uri.

— (Slavnostno prilogo) prinesla je „Edinost“ minolo sredo. Na belem papirji z rudečim okvirom, tiskano z modrimi črkami, naštevajo se dobre lastnosti poslanca Nabergoja in proslavlja se zmaga v III. volilnem razredu v Trstu pri državnozborskih volitvah. Srčno nas veseli ta udanost in ljubezen do vrlega poslanca gosp. Nabergoja in tudi mi kličemo mu navdušeno: Živio Nabergoj! V naslednjem podajemo natanško po obliki originala vsebino gori omenjene slavnostne priloge:

IVAN NABERGOJ

NEOMAHJIV IN PRAVIČEN DRŽAVLIJAN
VRL BRANITELJ BLAGOSTANJA NAŠEGA
TRSTA
NEUMOREN BORITELJ ZA ENAKE PRAVICE
ZAŠTITNIK SLOGE MEJ TRSTOM IN OKOLICO
NEPLEMENTITO NAPADAN
OD NEKE PROTIVNE STRANKE
KI SKUŠA OSKRUNITI NEOMADEŽEVANO ZVESTORO KI NAS DRUŽI
S PREVZVIŠENO AVSTRIJSKO HIŠO

JE PO SRDITEM BOJI
O PRAVICI POŠTENJAKOV IN KOVARSTVU KRIVIČNIKOV
ZMAGAL DANES
VII. JUNIJA MDCCCXXXV
ZA POSLANCA V DRŽAVNI ZBOR
IZVOLJEN
PO VOLJI MEŠČANOV
S POHALO I NAVDUŠENJEM
VSEGA PREDIVALSTVA
TO DEJANJE DOMOLJUBNEGA JUNAŠTVA
PRIČA
D A J E

TRST NAJZVESTEJŠE MESTO

VREDNO TEGA ČASTNEGA IMENA
TA ZMAGA V MESTU
JE SMRTNA KOSA
IREDENTI.

— (Najdeno truplo.) Iz Grosuplja se nam poroča: Dné 2. t. m. našli so v bližini vasi Smerjane truplo dninarja Andreja Kramarja, po domače Samca. Prenesli so ga v mrtvašnico v Šmarije. Sodnijska komisija je izrekla, da je Kramar umrl nasilne smrti. Pričela se je preiskava ter pokazala: Dné 1. t. m. šel je Mrak z dvema hlapcema Jakoba Hodnika v Klanci po drva v Smerjene. Vsak imel je voz z dvema konjema. Med potjo so mnogo pili. V Smerjenah naložili so les, pili zopet v tamošnji krčmi toliko žganja, da je bil Kramar uže po polnem pijan ter sta druga dva vozni morala v vasi najeti človeka, kateri je vodil Kramarjevega konja. Kramar padel je véčkrat pod voz, vendar je voznik vselej pravočasno vstavil konje, da niso šla kolesa čez Kramarja. Po izreku hlapcev pa je Kramar padel blizu Smerjen pod konje, in tu je morda stopil nánj kateri konj ali pa ga udaril; to se je vendar zgodilo brez krivde hlapcev. Ko so hlapci izvlekli Kramarja izpod konj, vlegel se je ta ob cesti pod grm, vozniki pa so šli dalje. Naslednji dan pa je šel Jeršin iz Udín v Ljubljano in med potjo našel je v blatu ležečega Kramarja, ga izvlekel, položil na travo, in ker je še dihál, hitel je v vas po ljudi. A ko so se vrnili, bil je Kramar uže mrtev.

— (Požarna kronika.) Iz logaškega okraja se nam poroča: Dné 8. t. m. zjutraj šla sta Lavrencij in Franciška Lampe iz Zadloga na polje delat, doma pa sta pustila 5letnega sinčeka Josipa samega. Kmalu prišel je k njemu sosodov 5letni sin, in dečaka zakurila sta v podstrežji; ogenj prijel se je slamnate strehe ter uničil vse podstrešno tramovje in streho ter nekaj tu shranjenega blaga. Škode je okolo 600 gld.; pogorelec ni bil zavarovan. Naj bi vendar stariši nekoliko bolj pazili na svoje otroke; skoro povsodi zanetijo ogenj otroci, ko jih roditelji pustijo brez varstva doma. — Iz Lukovice se nam poroča: Dné 5. t. m. ob 1. uri popoldne nastal je ogenj v vezi kočarja Jakoba Makovca v Grmači, ko sta bila kočar in njegova žena na polji. Ogenj uničil je kočó, kravji in

svinjski hlev, več poljskega orodja in gospodarjevo obleko. Ogenj nastal je iz žerjavice, katero je pustila gospodinja pri svojem odhodu na ognjišči. Škode je 300 gld.; pogorelec je bil zavarovan za 200 gld.

Narodno-gospodarstvene stvari.

Cviček.

Spisal Gustav Pirc.

(Konec.)

Sedaj si pa oglejmo račune naših ljubljanskih in gorenjskih gostilničarjev. Dolenjsko vino stane v Ljubljani ali v kak drug gorenjski kraj pripeljano 18 do 24 gold. in prodaja se po 40 do 48 gold. hektoliter. Torej kupcuje gostilničar z 100%. Priznavam, da se najdejo tudi izjeme, da se vino mora dražje plačevati; plača se pa dostokrat tudi ceneje in splošno ali pa skoro za vse slučaje je pa moja trditvev vendar prava. Kako se pa razdeli za vino iztržena svota? Eno četr-tinko dobi vinogradnik, ena četr-tinka odpade na vo-zarino in užitninski davek, dve četr-tinki skoro vtakne pa v žep gostilničar. — Vsak pošteno misleč in ne-pristransko sodeč človek mora z menoj vred veliko kri-vico obsoditi, ki se godi na škodo dolenjskemu vino-gradniku. Ko bi se gostilničar zadovolil s 50%, bilo bi vino ceneje ter bi se ga več popilo in vinogradnik bi hitreje in laže svoje vino poprodal. Morda se z mojo trditvijo komu zamerim, a kar je res, je res, vsaj lahko vsak spozna, da pri nas na Kranjskem gre naj-bolje pekome, mesarjem in gostilničarjem. Ko bi se gostilničarska obrt tako dobro ne izplačala, gotovo bi ne imeli toliko gostilničarjev. V bogati spodnje-avstrijski deželi pride na 206 prebivalcev en gostilničar, v revni kranjski deželi, katera obsega tudi nerodovitni Kras in sploh dosta nerodovitne zemlje, pride pa le 124 prebivalcev na enega gostilničarja.

Vse te navedene razmere so na veliko kvar do-lenjskemu vinarstvu in vstično z prevratom dolenj-skega gospodarstva mora se tudi reorganizovati vinska kupčija; kako to izvršiti, to je pa reč dolenjskih za-stopnikov, kmetskih podružnic itd.

Kar mi „Slov. Narod“ očita, da sem v Radečah trdil, da imajo ljubljanski vinski kupci neolikan okus za vino, sem trdil le od ljubljanskih vinskih konsumentov, ali imajo pa za cviček olikan ali neolikan okus, to je pa meni vse eno. Da imajo res ljubljanski vinopivoi slab okus, potrjuje „Narod“ sam, ker pravi, „da se širi vedno bolj Sternovo narejeno vino, prava zavrenka, ki nikdar vinograda videla ni.“ Ako bi pivci zavr-nili krčmarja, ki se jim upa ponuditi zavrenke, gotovo se za prihodnost preskrbi z naravnim vinom; sicer se pa v Ljubljani ne toči le Sternovo narejeno vino, ampak tudi dosti tacega, ki se je pridelalo na drožjeh dolenj-skega vina, a ne na Dolenjskem, ampak v temnih ljubljanskih kletih. Konečno naj še omenim, kako se v Ljubljani vino pozna: Neko vino, ki je bilo na neki dolenjski razstavi takoj zavrženo in niti k presojevanji pripuščeno, ker je bilo, kakor Nemeč pravi, „Ge-pantscht“ ter zalito s „tropinovcem“, prodano je bilo v Ljubljano, kjer je do zadnje kapljice kot izvrsten „cviček“ slovelo. Kaj pa porečete o onem ljubljanskem gostilničarji, ki je slovel za izvrstnega spoznavatelja vin in kojega je kranjska kmetijska družba imenovala udom presojevalne komisije pri mariborski vinski raz-stavi? Ta gospod je pri presojevanji izvrstnega bu-ketnega vina rekel: „Stinkt nach dem Fass.“

Marsikaj mi je še na srci, posebno kletarstvo naših gostilničarjev, a ker je spis uže tako predolg postal, prihranim si to za drugi pot.

Vse, kar sem tukaj o dolenjskem kmetijstvu pisal, sem tudi uže pri raznih prilikah na Dolenjskem in tako tudi v Radečah ustno povdarjal, in čeravno sem imel kmete pred soboj, ni se mi skoro zdelo potrebno, še posebej praviti, da se ta gospodarski prevrat ne more v teku enega leta, niti v teku enega desetletja izvršiti, ampak da je treba počasi in po možnosti tak prevrat osnovati. Gotovo pa nisem nikdar tako nerazum-ljivo govoril, da bi zamogel najbolj zabiti kmet iz mo-jega govora sklepati, da bi vsled ravnanja po mojem navodu morala živina od „božjega vzduha“ živeti. Res je pa, da sem trdil:

Ako Dolenjci pravočasno svoje kmetijstvo pre-ustrojé primerno zdajšnjim razmeram ter uže sedaj po-

primejo za orožje proti trtni uši, ne bode škoda, ki jo provzročí ta mrčes, tako velika, kakor se misli.

Odkar sem pričel z objavljenjem tega članka, došlo mi je mnogo dopisov, kateri me potrjujejo v mojem prepričanji in iz katerih zamorem posneti, da nisem napačno sodil dolenjskega vinarstva; došlo mi je pa ob enem še mnogo gradiva, kojega za se-daj nisem porabil, kar pa v prihodnji priliki hočem storiti.

Pospeševati preobrat dolenjskega gospodarstva naj bo dolžnost vsacega, ki mu je za to prilika dana, ker slabo gmotno stanje je do vrhunca priklopelo, in ako Dolenjci ne bodo v pravem času na drugo pot v svo-jem gospodarstvu krenili, ni pričakovati konca njih bédi in rešila jih tudi ne bode tako vroče zaželjena železnica. Dolenjska je po vsem agrikulturna pokrajina, in železnica bo le takrat zaželena korist donášala, ako bodo imeli Dolenjci kaj prirodnih pridelkov za iz-važevanje. („Kmetovalec“.)

Telegrami „Ljubljanskemu Listu.“

Dunaj, 12. junija. „Wiener Zeitung“ objavlja zakone o pomnožitvi bakrenega drobiža, o izvrše-vanji deželnobrambenega sodstva, dalje cesarsko naredbo, s katero se l. 1884. poplavljenim okrajem Galicije podeljuje 15 000 gld. podpore, katere ne bode treba nazaj plačati in 300 000 gold. kot ne-obrestovan preujem.

London, 12. junija. Govori se, da bode Glad-stone prošnjo za demisijo vzel nazaj, da ostane še na čelu kabineta, čegar program bi vsako omeje-valno regresivno zakonodavstvo za Irsko izločilo.

Petrograd, 12. junija. Predvčeranjim bil je v Grodnu velik požar, katerega so še le večeraj zadušili. Tri četr-tine mesta so uničene, razdejane so najlepše ceste, mnogo cerkvá in vladno po-sloppje. Škode je jeden milijon rubljev. Človek se ni nobeden ponesrečil pri požaru.

Pariz, 11. junija. V sodnijskem posloppji so se podrle stopnice, ko se je ljudstvo gnjetlo k so-dnijskim obravnavam. Pri tem je bilo 24 ose-b vsmrtenih in 164 ranjenih.

Pariz, 11. junija. Zbornica zavr-gla je pred-log škofa Freppela, naj bi bili bogoslovci vojaščin e oproščeni.

Port Said, 11. junija. V sredi sueškega prekopa, v bližini Cantarasa, zadel je parobrod „Malville“ v neko ladijo, katera se je takoj po-topila. Prehod skozi prekop je vsled tega za ne-kaj časa oviran.

Telegrafično borzno poročilo

z dné 12. junija.

	gld.
Jednotni drž. dolg v bankovcih	82 55
„„„ srebri	83 20
Zlata renta	108 40
5% avstr. renta	98 55
Delnice národne banke	859 —
Kreditne delnice	288 —
London 10 lir sterling	124 25
20 frankovec	9 85 5
Cekini c. kr.	5 86
100 drž. mark	60 90

Uradni glasnik

z dné 12. junija.

Razpisane službe: Služba okraj. sodnika v Kranji. Prošnje najdelj do 28. junija t. l. c. kr. deželnemu predsed-ništvu. — Služba jetniškega stražnika (definit.) prvega raz-reda na Gradu. Prošnje tekem 4 tednov, počeniši z dnem 16. junija, c. kr. državnemu pravdništvu v Ljubljani.

Naprava novih zemlj. knjig: Pri c. kr. sodnji v Čr-nomlji za katastersko občino Planina; poizvedbe dné 15. junija; — za katastersko občino Brezje, poizvedbe dné 16. junija ob 8. uri v Črnomlji. — Pri c. kr. mestni deleg. okr. sodnji ljubljanski za katastersko občino Dobravica; poizvedbe dné 22. junija ob 9. uri dopoldne. V Novem Mestu za katastersko občino Črešnjica; po-izvedbe dné 21. junija ob 8. uri dopoldne.

Pozivi: C. kr. okr. glavarstvo v Logatci pozivlje Josipa Sterleta iz Čerknice, da plača svoj pridobinski davek (pekarija) za l. 1884 in prvo polletje l. 1885 v znesku 13 gld. 44 kr. tekem 14 dnij pri c. kr. davkarji v Logatci, ináče se mu odvzame obrt.

Umrlí so:

Dné 10. junija. Ivan Kapretz, c. kr. deželne sodnije predsednik, 63 l., Kongresni trg št. 1, tuberkuloza.
Dné 11. junija. Ivan Indof, ključničarjev sin, 19 me-secev, Poljanska cesta št. 18, vodenica.

V civilni bólnici:

Dné 9. junija. Marija Stražar, gostinja, 70 l., pluč-nica. — Marija Smerdu, delavka 29 l., tuberkuloza.
Dné 10. junija. Marjeta Škerjanec, soproga vratar-jeva, 23 l., tuberkuloza.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje baro-metra v mm	Tempe-ratura	Vetrovi	Nabo	Mo-krina v mm
11. junija	7. zjutraj	736.92	16.8	s. sl.	obl.	2.70
	2. pop.	736.60	18.8	svzh. sl.	>	dež
	9. zvečer	736.82	15.8	>	>	

Kisla voda, kopelišče Radvanj

s svojo jako obilo „natro-lithion“ kislino. Garodovi poskusi so dokazali, da je ogljeno-kislina „Lithion“ pri protinskih bolečinah najboljša in najgotoveje zdravilo. (81)

Pri Radgoni via Spießfeld. Radvanj je najboljša namizna voda. Pops in tanjši zastoj in franko. Kopelji, stanovanja in restavracija po ceni.

Moje takó priljubljeno, **ne prozorno**, ampak istinito vsebinsko, povsodi kot izborno priznano

univerzalno glicerín-milo

prporočam vsakemu kot najnežnejo in zdravji kože ugajajoče umivalno milo. Isto odpravlja pri daljši porabi vse pege, kožne izpuške, preveliko kožino rudečico in podeljuje isti sploh največjo nežnost in čisto belino; komad stane 10 kr., 14 in 20 kr. — Neobhodno potrebno za umivanje otrók. Samo pristno iz tovarne (49) 12—5

H. P. Beyschlag-a v Avgšpurku.
Jedina zaloga v Ljubljani pri
K. Karingerji Mestni trg šte. 8.

V našem založništvu je izišel *na svitlo*

drugi pomnoženi natis:

Poezije S. Gregorčič-eve.

Elegantno vezane in z zlatim obrezkom stanejo

2 gld., nevez. 1 gld. 20 kr.

Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg
knjigotržnica v Ljubljani.

V
Kleinmayr-jevi in Bambergovi knjigarni
se dobivajo:

Josipa Jurčiča
Zbrani spisi.

I. zvezek: **Deseti brat.** Cena 1 gld.
II. „ **Pripovedni spisi:** Jurij Kozjak, Spomini na deda, Jesenska noč mej slovenskimi polharji, Spomini starega Slo-venca. — Cena 70 kr.
III. zvezek: **Pripovedni spisi:** Do-men, Jurij Kobila, Dva prijatelja, Vrban Smukova ženitev, Golida, Kozlovska sodba. — Cena 70 kr.
IV. zvezek: **Pripovedni spisi:** Tihotapec, Grad Rojinje, Klosterski žolnir, Dva brata. — Cena 70 kr.

Jurčičevi zbrani spisi se dobivajo tudi v lične platnice vezani, vsak zvezek po 50 kr. več.

Kdor se želi po pošti naročiti, naj blagovoljno po nakaznici za poštnino pri vsakem zvezku 10 kr. priloži. (11) 23